

engelsk tum samt böra hålla i längd 4 7/8 tum. De föras i marknaden hoplagda i bundtar om tvåtusen (2 000) ombundna med snören & dessa bundtar inpackade i lådor, som rymma femhundredratusen till en million stickor. Dessa lådor af godt träd böra vara starkt & väl gjorda, Snören som omge bundtarna få icke bindas med fasta knutar, utan så att de kunna dragas fastare & lösare efter behof. Det pris dessa Tändsticksämnen här betingat har varit 3. per en million fritt om bord i Thames, packlådarna inberäknade; betalning kontant 14 dagar efter leverans här.

10 Svenska tändstickor alldeles färdiggjorda säljas här i lådor som bära en engelsk firmas namn såsom om de vare tillverkade här d. v. s. den engelska firman, som innehar patent, låter tillverka dem i Sverge. Detta vill jag nämna om för Herr Senatorn, men jag har icke rättighet att göra det allmänt bekant.

Tunband är en ganska stor artikel här och icke så obetydligt deraf exporteras till Indien. Band af Hassel anses bäst, men äfven Björk & Vide användas. Längden på banden variera från 2 1/2 fot till 14 fot. De hopläggas i bundtar i hela sin längd (sålunda torde de taga minsta utrymme), hvilka ombindas med quistar.

20

11–12–13 & 14 fot långa	säljas i bundtar om	60.	stycken.
9 1/2 fot långa	»	»	» 90. »
7 1/2 & 8 1/2 fot långa	»	»	» 120. »
6 1/2	»	»	» 180. »
4-4 1/2 & 5 fot	»	»	» 120. »
2 1/2–3 & 3 1/2	»	»	» 360. »

För tillfället är 4 1/2–5 1/2 & 6 1/2 fot långa de mest säljbara, bara. Dessa uppgifter om tunband erhöj jag idag af ett hus, som gör de största affärer i denna artikel, men de ville icke lemna mig uppgift på de priser de betala. Jag skall försöka få priserna från landsorten der banden tillverkas.

30 Humlestänger af furu & gran är äfven en artikel som kan afsättas här. De förekomma i längder af 10–12–14–16–18 & 20 fot & säljas per hundra stycken. För 12 fots betalas 14 a 16 shillings för 14 fot 18 å 20 shillings & för 16–18 fots 24 shillings.

Jag tror det icke blir möjligt för mig att göra något i Sleepers, men jag vill ännu försöka.

Med sann Högaktning
F. K. Nybom

40

781 YTTTRANDE VID EKONOMIEDEPARTEMEN- TET 8.X 1867

RA, Senatens arkiv

Senatorn Snellman – yttrade sig sålunda:

50 Ehuru äfven de större undsättningsarbetena gifva den folkmassa, som till dem samlas, ett nödortfigt bröd för dagen, bidraga de å andra sidan att öka eländet. De draga befolkningen långt från hemmen, från den varma, boningen, från de små tillgångar för sin bergning den derstädes eger, och från den omgifning hos hvilken den varit van att i svåraste nöd finna någon hjälp.

Endast tiggande kan den släpa sig fram till arbetsstället, der den samlad till hundrade och tusental saknar all annan livvets nödortf utom en knapp föda. Erfarenheten har visat, att i följd af det stora

antal, som vid sådane arbeten söker uppehälle, ingen ordning är möjlig hvarken vid arbetets bedrifvande eller folkets förplägning och inlogerande. Sådant var förhållandet vid Nerikko 1866., sådant vid landsvägsarbetet i Kalvola detta år. På förra stället utbröt inom kort tyfusfebern. Många hafva de arbeten varit, som nödgats upphöra efter fjorton till och med åtta dagar, emedan hvarken anslag eller arbetets omfång längre tid räckt till för de tillströmmande massorna – för hvilka intet annat återstått, än att åter såsom tiggare sprida sig kring landet. Vådan af en sådan utgång är nu så mycket större, som inga medel finnas, att, om behofvet kräfver, öka det för hvarje arbete fastställda anslaget. När ett par tusen hungrande strömmade till Nerikko kanal arbete, var det möjligt att fördubbla anslaget för detsamma, ursprungligen etthundratusen mark. Något sådant blir nu omöjligt. För hvart och ett af de föreslagna kanalarbetena kan påräknas högst femtiotusen mark, det vill säga, de allmänna kostnaderne afräknade, ungefär femtio dagars underhåll för ettusen arbetare. Infinna sig tvåtusen män, gvinor och barn, kan anslaget räcka till för en månad. Hvad det vill säga, att kanske en vinterdag återsända en sådan mängd ut att tigga sig fram torde hvar och en kunna föreställa sig.

10

För min del får jag derföre yrka, att antingen dessa arbeten icke alls må företagas, eller att arbetet ordnas på ett sätt, som icke må öka det allmänna eländet.

20

Det senare kan i min tanke ske sålunda, att Öfverstyrelsen uppgör en bestämd plan för arbetets bedrifvande, med uppgift på den tid, detsamma kommer att fortsättas, och det antal arbetare, som dervid dagligen kan sysselsättas. För detta antal utfärdas blanketter, hvilka genom Kansli Expeditionen fördelas till Guvernörerne i flere eller färre län, som åter fördela dem till Undsättningskommittéerna i församlingarne. I landets kyrkor kungöres, att inga andra arbetare vid det ifrågavarande arbetet emottagas, än de, som äro försedda med de nämnda arbetspoletterna, hvilka af Undsättningskommittéerna utdelas och förses med uppgift på arbetarens namn och hemort. På grund af sådan arbetspolett kan den arbetssökande derefter förskaffa sig sådant arbetspass, som Expeditionen föreslagit.

30

Är Arbetaren gift och på hemorten gvarlemnar hustru och barn, må Undsättningskommitté fordra, att hvad han möjligen kan förtjena utöfver eget uppehälle, skall af arbetschefen innehållas och tillsändas Undsättningskommittén direkt eller genom Guvernören i länet, för att till familjens understödande ansändas. Denna begäran bör skriftligen införas på arbets-poletten.

40

Det må synas obeqvämt att införa den af mig föreslagna ordning. Men frågan gäller icke, någons bekvämlighet att tillströmmande af arbetssökande, som icke äro med polett försedda derigenom skulle kunna helt och hållet afböjas, tror jag icke. Men det synes antagligt att detsamma skall blifva mindre, om befolkningen på förhand, genom utfärdade kungörelser får veta, huru litet och otillräckligt anslaget är, samt att derföre endast ett bestämdt antal arbetare kan för en tid af vissa veckor eller månader vid arbetet försörjas. Afvisas strängt de förstkommande extra arbetssökande, skall tillströmmandet nödtvunget upphöra. Men nödigt är det, att kungörelser genast skulle utfärdas om de större arbeten, som kunna komma att företagas, med underrättelse om det enda sätt, hvarpå arbetsförtjenst vid desamma kan erhållas.

50

Min fasta öfvertygelse är, att genom ett sådant förfarande mycken olycka skulle afvändas, som deremot måste uppstå, om inga åtgärder deremot vidtagas.

Kunde Guvernörerne fördela öfriga undsättningsarbeten sålunda, att befolkningen skulle hänvisas till hvarje arbete, och så strängt möjligt blir hållas derpå, att arbetare från andra församlingar icke vid något sådant mottages, kunde man hysa något hopp att med de tillgångar, som finnas, kunna afvända större folkvandringar.

System och ordning förefalla svåra; der de förut icke iakttagits. Men det borde icke betviflas, att de med afseende på undsättningsarbeterna i sjelfva verket skola medföra samma lättnader, som vid alla andra företag.

10

782 *J. A. VON ESSEN – J. V. SNELLMAN 9.X 1867*
HUB, JVS handskriftssamling

Wärdaste Bror!

Jag begagnar tillfället att med Forsstén, som i morgon reser till Helsingfors, få några rader Dig tillsända. Att börja med tackar jag varmt för vänliga brevet af den 5:te, hvaraf jag finner att Du icke är ledsen på mig för mitt sednaste från Joensuu. Ett och annat retsamt uttryck förekom der, som hellre kunnat vara borta, men man kan ej alltid styra sin Gamla Adam och jag helt visst mindre än mången annan. Jag vet ej bättre än att söka lofva bot och bättring för framtiden. Jag har sedan lugnare betänkt allt och inför mig sjelf erkännt som jag nu gör det inför Dig, att af Dig måste man tålmodigt hålla till godo snubbor; ty hvem får undra på om Du någon gång är retlig till lynnet, Du som har en så mångfaldt tyngre börda att bära än vi pygméer, och alltid borde man komma i håg att dessa snubbor äro dikterade af ett för land och folk varmt klappande hjerta; åtminstone vill jag försöka att för framtiden icke glömma detta.

Forsstén reser nu för kanalarbetenas skull. Han inklinerar för slussarnes byggande af timmer och ehuru jag icke borde utlåta mig i en sak, som jag föga kan bedöma, synes mig hans skäl, hvilka han väl personligen för Dig framställer, så talande att på dem borde hafvas afseende. I Karelen, eländigare än Savolaks, finnes icke något större undsättningsarbete i perspektiv. Slussning i Pieliself vore för samfärdseln der en lifsfråga och gagnande för all framtid. Wid landtbruksmötet i Joensuu framhölls frågan såsom af yttersta vikt. Tvenne ändamål skulle samtidigt vinnas: öppnandet af en ny lättad kommunikationsväg för all framtid och arbete för de hungrade. Om slussarne i Nerku och Ahkionlaks medgifvas byggas af stock, så bli dessa arbeten betydligt billigare än påräknadt varit. Kunde icke besparingarne då lämpligen kunna användas för Pielis? Förslag derom torde komma att härifrån officiellt ingå och jag har ålaggt Forsstén tala för saken. Han är med derom och lofvat det, Hvad han deremot icke tyckes vara lika benägen för är att af arbetarnes dagspenning en viss del skall innehållas för familjens räkning. Men jag ber Dig på det varmaste: låt detta ingå som en hufvudpunkt i instruktion för herrar arbetschefer. Enligt min åsigt borde det ungefär ordnas så: ingen tages i arbete, som icke kan förete prestbevis huruvida han är gift eller ogift. Familjefäder böra ha företräde framför ogifta; intet mjöl bör utdelas, som icke till någon viss del är blandadt med lafmjöl, eller om allmänna bagerier inrättas bör annat bröd der icke få tillredas än nödbröd, må vara af bästa sort. En viss del af arbetarens dagspenning skall innehållas och tillsändas

40
50